

Persbericht Adviesraad Internationale Vraagstukken 8 oktober 2020

Veiligheid Caribisch gebied roept om versterking Koninkrijksrelaties

De veiligheid en rechtsorde van het Koninkrijk staan onder druk, zowel in Nederland als in het Caribisch gebied. Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten zijn op elkaar aangewezen om ondermijnende drugscriminaliteit en sociaaleconomische achteruitgang terug te dringen. De Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) roept de landen in het advies 'Veiligheid en rechtsorde in het Caribisch gebied' op tot veel nauwere samenwerking. 'Het Statuut van het Koninkrijk vormt geen belemmering, maar biedt juist mogelijkheden voor effectievere krachtenbundeling. Verbeteringen van rechtshandhaving, mensenrechten en duurzame ontwikkeling maken daar onlosmakelijk deel van uit. De landen van het Koninkrijk hebben op deze terreinen de afgelopen tien jaar onvoldoende vooruitgang geboekt. Daarom is een stevige aanpak nodig', aldus prof. Joris Voorhoeve, voorzitter van de commissie die het AIV-advies heeft voorbereid.

Koninkrijksvisie

Het Koninkrijk heeft de bestrijding van grensoverschrijdende (drugs)criminaliteit lange tijd onvoldoende prioriteit gegeven. Zo is Nederland zelf uitgegroeid tot de belangrijkste 'draaischijf' in Europa voor cocaïnehandel. Drugscriminaliteit en daarmee verbonden andere vormen van internationale criminaliteit ondermijnen de rechtsorde in alle delen van het Koninkrijk, en in het bijzonder de Caribische delen door de nabijheid van cocaïne-producerende landen. Een tweede, groot probleem voor de Caribische delen van het Koninkrijk is de voortdurende crisis in Venezuela, een vrijhaven voor criminelen waar de situatie voor de bevolking uitzichtloos is geworden. Deze situatie heeft tevens pijnlijk duidelijk gemaakt dat het Koninkrijk wat betreft (toezicht op) de asielprocedures niet aan internationaal geaccepteerde mensenrechtennormen voldoet en dat met name de detentieomstandigheden in het Caribisch gebied ver onder de maat zijn. De AIV pleit daarom voor een grotere, actievere rol voor de Rijksministerraad. 'Deze is de aangewezen instantie om hiaten en schendingen op het terrein van rechtshandhaving en mensenrechten te herstellen als de landen hiervoor zelf en in onderlinge samenwerking onvoldoende effectieve maatregelen treffen,' stelt Voorhoeve. Dit vraagt allereerst om een Koninkrijksvisie op rechtshandhaving en versterking van de gehele veiligheidsketen. Het ligt voor de hand om voort te bouwen op succesvolle samenwerking, zoals de Kustwacht Caribisch gebied en de opleiding en training van de Curaçaose en de Arubaanse militie. Prioriteit moet worden gegeven aan betere grensbewaking, aan de oprichting van een in alle landen werkzaam multidisciplinair interventieteam tegen ondermijnende criminaliteit, en het beter delen van vertrouwelijke informatie en inlichtingen.

Opmars van China

De AIV bepleit voorts een actievere, meer strategische opstelling van het Koninkrijk in de bredere regio, die het toneel is geworden van grootmacht-rivaliteit. Het leiderschap van de Verenigde Staten is minder vanzelfsprekend geworden. Opmerkelijk is de opmars van China, dat een groeiend aantal landen in de regio economisch en politiek aan zich weet te binden. Van militarisering van de Chinese aanwezigheid is (nog) geen sprake, maar zorgelijk is de levering door Chinese bedrijven van intelligente digitale surveillancetechnologie aan regeringen die rechtsstatelijke principes niet respecteren. De landen van het Koninkrijk staan samen sterker indien ze handelen vanuit een gedeelde visie op de risico's van de nieuwe geopolitieke dynamiek. Nauwe (militaire) veiligheidssamenwerking met de belangrijkste bondgenoot in de regio, de Verenigde Staten, is en blijft essentieel.

Perspectief

Het AIV advies constateert tevens dat de impact van de COVID-19 pandemie gepaard gaat met groot menselijk leed en maatschappelijke ontwrichting. De gezondheidscrisis onderstreept dat de Caribische landen structurele hervormingen zullen moeten doorvoeren om welvaart en welzijn te verbeteren. Tegelijkertijd is een meer betrokken opstelling van Nederland vereist, dat zich medeverantwoordelijk moet opstellen voor de uitwerking van een sociaaleconomisch langetermijnplan voor alle Caribische landen. Dit om de zwakste bevolkingsgroepen te ondersteunen, maar tevens om de landen weerbaarder te maken tegen lokale effecten van klimaatverandering en te helpen bij de transitie naar een duurzame, meer gediversifieerde economie. De opgaven zijn groot, maar er is zeker ook perspectief. Voorhoeve: 'De eilanden van het Koninkrijk zijn relatief kansrijk ten opzichte van andere in de regio. De geografische en culturele verscheidenheid van het Koninkrijk en zijn grote internationale verwevenheid bieden kansen om een goede invloed uit te oefenen. Door intensieve samenwerking is de kwaliteit van het bestuur te versterken en de rechtsorde beter te handhaven.'